

THE LUTHERAN

UNIVERSITY HERALD.

No. 18.

Tacoma, Wash. Sept. 25, 1893.

Vol. 3.

Afslæd fra Verden.

(Af C. Hauch.)

Det er paa Tide, bort jeg vandre maa,
Den blege Døb har lammet mine Kræfter.
Det dunkle Græntryr, jeg skal bestaa,
Som Sjælen frugter og dog længes efter.

Hvad mest jeg elsed, fandt i Graven Skjul,
Og ingen Ungdomsven jeg har tilbage.
Jeg stod i Verden som en fremmed Fugl,
Hvis Sang kun var et Suk fra svundne Dage.

Hvad jeg har virket, har jeg fast forglemmt.
Det spredies rundt som Lov for øle Bindre,
Nun Et jeg ved, det har mit Hjerte gjemt,
Min Barndoms Tro, den gik mig ei af Minde.

Og jeg har forslet rundt i mangen Boj,
Og jeg har siddet ved de Bisjes Side,
Trods deres Ord blev jeg lige nog
Paa det, som allerhøst jeg vilde vide.

Thi Jordens Kløgt ei give kan Besled
Om, hvad der skintes gjennem Gravens Rister,
Og hvad ensoldig Trømhed her ei ved,
Det sees ei heller i de Bisjes Skrifter.

Hog var der En, hvis Øie længer saa,
Hvis Ord skal staar, naar Jordens Kløgt forsvinder,
„Hvo ikke bli'er som en af disse Smaa“
Saa talte han, „ei Himlens Beie finder“.

Du Fredens Land, forlad da du mig ei!
Og tag den Kændstab bort, der mig forvilder!
Udslet min Synd, og led du mig paa Bei
Igjennem Dødens Nat til Livets Rålder!

(Efter For. Hjemmet.)

Men af Guds Naade er jeg det, jeg er, og
hans Naade mod mig har ikke
været forgjøves. 1 Kor. 15.

Saaledes taler Apostelen Paulus, og hans Liv saavel
som hans Endeligt beviste, at han talede af Hjertets Over-
bevisning. Af Naade er jeg det, jeg er. Han kunde vel ogsaa
rose sig af sine Gjerninger, han vidste intet med sig selv, han
havde en god Samvittighed. Men han forlod sig ikke i mindste
Naade paa sit Hjerte, sine Dyder eller sin Samvittighed. Af
Naturen var han Kjæd og Blod, en Synder for Gud. Men
Guds Naade var Uarsagen til hans Tro og hans Dyder. Fra
Naadens Væld øste han med Troens Haand alt Godt: Tro-
en, Haabet og Kjærligheden. Han gif med en stædig Følel-
se af Uverdighed for Gud til den mindste Naade og Virke, han
havde sorfulg! Guds Menighed, og dette var i hans Nine den
største Synd, derfor ansaa han sig selv som et utidigt Foster,
som den ringeste af Apostolerne. Njønt han havde ubrettet mere
for Guds Sag end alle de andre. Men dette var ikke hans
Dyd og Virke, det var et Værk af Guds Naade, af Kristi
Frelses Kraft, af Evangeliet til Saliggjørelse. Kjæd og Blod
bød vel imod ogsaa hos ham, men Naadens Drift og Virk-
somhed herskede over det gamle Menneske, som blev forstået
med alle dets Lyster og Begjøringer. Med det Gode, Guds
rige og uforstyrrede Naade, overvandt han det Onde.

„Og hans Naade mod mig har ikke været forgjøves.“
Der er Lovsang og Talsigelse i disse Ord. I Kældets og
Treenes Lydighed gik han Vorsets Gang, fulgte han Kiristi
Fodsfor. Han besprugte sig ikke med Kjældets Sands som er
Fiendstab mod Gud, men uden Suk og uden Modvilje fulgte
han Vandens Drift. Og dette er ei Kjendetegn paa Guds
Børn. Mensom vi drives af Guds Naade, da ere vi Endb
Børn. Det er ikke tungt at være et Guds Barn, blot man
holder sig til Guds Naade.

Jo dybere vi trænger ind i Naadens Storhed og Kraft,
jo inderlige vort Samfund bliver med Kristus vor almægtige

og trofaste Ven, desto større og rigere Glæde og Trøst skal vi ersare. Hvad Hjertet er for Livet hvad den frikle Kilde er for den førstige, hvad det sunde, nærende Brød er for den hungrige, det er Guds Naade i Kristo for Herrens troende Skare paa Norden. Dersor er det saligt at øde Brød, i Guds Rige. Jeg er det Livsens Brød, siger Kristus. Hvo som drifker af det Vand, jeg vil give ham, skal ikke kraske evindig.

Ast. hvad Kristus har gjort for os, alt hvad han fremdeles gør for sin Kirke og for enhver og i enhver af sine troende Elstergødere, er Naade. Bevidstheden og Bispedelen om Naaden eller i det mindste Længselen deraf er Grundtræk i en sand Kristens Hjerte og Sind. Hans største Lyst og Træng er at vandre under Guds Naades Skygge og Binger.

Drevet af Guds Naade og baaret af Kristi store ubeskrivelige Kjærlighed fra den Dag, det faldt ham hardt at stamppe mod Braadden, udtryder Paulus: „og hans Naade mod mig har ikke været forgjøves.“

Dette er det sandeste Bevis for Guds Naades Kraft og Virkelighed.

Kjære Læser, vil du være det, du er, af Guds Naade, vil du, at Guds Naade mod dig ikke skal være forgjøves?

Før enhver er Guds Naade forhvervet, Guds Naade er mod enhver i rigeste Maal og i førstige Fylde! O lad ikke Guds Naade være forgjøves! Intet er overslødigere end Guds Naade i Kristo;—saa fortviv ille over dine Synder, dinne mange Fejl og Brøst. Gaa freidig hen til Naadens Kilde, den Herre Kristus, og saa Oprisning, Styrke og Frimodighed.

Commonstolen's stærke og svage Sider.

(Fortsat fra forrige Nummer.)

Utilstrækkelig er altsaa Commonstolen, fordi den kun lægger an paa at paavirke den ene Side af Menneskets Sjælewelt, Forstanden og Følelsen, medens Hjerte—eller Viljeslivet bliver uberørt.

„Den bedste Kristen er den bedste Borger“, figer et gammelt Ord; og er dette sandt, saa er Commonstolen utilstrækkelig endog fejt fra et rent borgertligt Standpunkt.

Men Commonstolen er dersor ikke overslødig; tvertimod, den er nødvendig. Thi uden den vilde mange, om ikke de fleste Børn opvæxe i den tykkeste Uvidenhed og omfoder falske tilbage i Barbarisme. Commonstolen er dog, trods dens Utilstrækkelighed og øvrige Mangler, Børeren af Nutidens Civilisation, og vi vilde ikke være Børn af vor Tid, hvis vi vovede at tale nedskættende om den. Commonstolen er dersor også populær, fordi den tilfredsstiller alle amerikanste Borgeres Krav paa reelle Kundslaber og derved stiller dem paa Højde med andre civiliserede Nationer med Hensyn til Ophånding og Dannelses. Dersor er den ogsaa, og har været, det amerikanske Folks Kjælebarn, og dens Stilling er blevet stærkt bestrygget ved heldig Lovgivning, saa den aldrig vil—menneskeligt talt—behøve at lægge ind Materne af Mangel paa Midler. — Men et Kjælebarn pleier sjeldent at være et godt Barn. Er nu Commonstolen saa god, som den lunde og

burde være? Jeg tror ikke, der bør svares et ubetinget ja herpaa. For det første tror jeg, man er altsor ligegyldig med Uddannelsen og Ansættelsen af Lærere. Der kræves baade formeget og forlidet af dem, og man er altsor tilbørlig til at se paa Stillingen og lade Dugtigheden gaa. Naar jeg sagde, at der fordres baade formeget og forlidet med Hensyn til Lærerens Kvalifikationer, mente jeg nærmest, at man kræver en hel Del theoretiske Kundslaber — osse Vestarelse af helt videnskabelige Spørgsmål, der ikke har nogen praktisk Nutte heri kræves der formeget. Men med Hensyn til deres intellektuelle Udvilning, samt Renhed og Fasthed i Karakteren tagges det ikke saa noie, kræves der altsor lidet. Og saadan som Læreren er opdraget, vil han igjen opdrage Børnene.

Dernæst drives der allformeget „experimental work“, med Hensyn til Undervisnings og Opdragelses Maader og Midler. Skolen skal „improves“ — hvert Aar. Følgerne heraf viser sig i forsøgede umødvenlige Udgifter, og i Usidhed baade hos Læreren og Eleverne, og man kan saaledes heller ikke vente den forståede Udvilning og Fremgang hos dem.

Endelig er det en af Commonstolens svagste Sider, a den ikke har nogen fast Lærerstand. Den bruges af de fleste Lærere kun som et Trappetrin til højere og mere ørefulde Stillinger. Mesteparten af dem er unge (nøsten smaa) Børger, der isalmindelighed meget snart gaa ind i Egtestanden og saaledes gaar tabt for Skolen. Dele gør naturligvis, at der bliver en stadig Skiftet af Lærere, saa ingen blir fuldt ud hjændt langt mindre fortrolig, hverken med Børnene eller deres Forældre, og enhver ved, hvor sladeligt det virker paa en Skole, især en Børnestole. O s m. Aslaksen.

Kina og Kinamissionen.

(Missionsforedrag ved Luther-Seminar af J. L.)

Sluttes.

Missionen i Kina har ingen lang Historie. Det er i det højest 40 Aar, siden Kirken begyndte at arbeide der, d. v. s. den protestantiske Kirke. Den romersk katolske Kirke har allerede i 300 Aar missioneret i Kina. Protestanterne driver dog Arbeidet i større Maalestok end Katolikene. Protestanternes Arbeide har allerede baaret ikke saa saa synlige Frugter. De har saaelt bragt det glade Budstab til en ikke liden Skare. De arbeider haardt for at saa Usgudet udryddet, og det har lykkes paa ikke saa Steder. De opretter Skoler for Børn, Bigestoler og Gutteskoler, Colleger og teologiske Seminarier. De har oversat paa linefist den hele Bibel, Salmebøger, Katekismen, dogmatiske og øksegetiske Verker og en hel Del af den vestlige Civilisations Kirkelige og videnskabelige Literatur.

Kineserne har i en lang Tid fejt mistænklig til dette Arbeide. De er saa tilbørlige til at tage alt op i den gale Mening. De frygter for, at elhvert Sjælle Land, som en Missionær høber, nu er blevet et Sjælle fremmed Land. De beskylder Missionærerne for de afflydligste Forbrydelser, at de fjæller Kvinder og Børn, at de tager Djinene ud af Spædb-

børn for at gjøre Medicin deraf, at de er Spioner fra fremmede Lande, som agter at beseætte sit Herredømme ved at bryde ned al bestaaende Ret og Orden og indføre nye Skille og Love. Men denne Mistanke begynder nu mere og mere at svinde. Missionen har nu begyndt at finde mere Anfang hos dem, og mange af de indfødte har begyndt at hjælpe de fremmede i deres Arbeide. De protestantiske Missionærers Antal er vel omrent 1600. Fra England er der fra 20 Missionsselskaber sendt 1085 Missionærer. Fra Amerika er der gjennem 15 Selskaber sendt 395, og 5 tyske Selskaber har sendt 65, i alt 1545. Men også andre Lande f. Ex. Norge og Sverige har sendt Missionærer, og vi kan vel trygt sætte Tallet til 1600. Kataluerne har sendt 628. Døsses Arbeide bestaaer i at prædike, undervise i Skolerne og arbeide i Hospitalerne som Læger baade for legelige og aandelige Sygdomme, samt at udbrede Bibelen og andre Bøger af vækkende, opbyggende og besvarende Indhold. Og disse Missionærer har hjælp af 3000 indfødte Prædikanter, Lærere og Kolportører. Over 500 Menigheder er stiftede. I Missions skolerne nød i 1890 over 20,000 Elever Undervisning, og i de hundrede Hospitaler var der samme År 150,000 Patienter. 660,000 Bibler blev udbredte. Og Folket begynder at se mere venlig og umistænkligt til dette Arbeide. Missionærerne kaldes nu ikke længere „de fremmede Djævle“, men blot, „de fremmede“; Folket samles i større Skarer for at lytte til Prædiken. Kirkerne er bedre besøgte. Og man er nu ikke saa bange for at betro sig til Hospitalernes Læger. Forældrene er mere villige til at sende Børn til de kristnes Skoler, og Boghandelen vokser stadig. Ja, Folket begynder endog at understøtte Missionen med Pengebidrag. 13 År siden indfød der fra 13,000 indfødtes 9000 Daler om Gave til Missionen. Ifjor kom der ind fra 40,000 indføde 40,000 Daler.

Men hvad er dette Arbeide i et saa stort Land? Vi maa spørge, som Andreas spurgte, da Jesus bespiste 5000 af 5 Bygbro'd og to smaa Fisle: „Hvad er det blandt saa mange?“ Her er vel ikke Mangel paa Forraad, men her er Mangel paa dem, som skal være det frem. Hvorledes skal denne store Folkemasse saa smage Livsens Brød, naar der er saa saa til at bringe det frem og dele det ud? Hvad er 1600 Missionær blandt 400,000,000 Hedninger? Det er det samme som 1 Missioner for hver 250,000 Hedninger. Her trænges visselig, at vi forener os i Bon om, at Herren vil sende Arbeidere ud i denne store Høst. Der maa virkelig gjøres store Øpofrelser, hvor Norden raaber saa lydelig. Tænk, ikke en Fjerdedel af en Million af Kineserne har hørt Evangeliet. Og tænk, der er 400 Missioner Hedninger i Landet 200,000 er blot en 2 Tusenddel af Landets Indbyggere. Jen saadan Folkemasse kan der beregnes, at 13 Millioner dør hvert År, 33,000 ubøte Hedninger hver Time. Et ikke dette en hjertegribende Titstand? Og maa ikke ethvert kristeligt Kirkesamfund føle sig forpligtet til at begynde en Mission her saa snart som muligt og med saa store Kræfter som muligt? Vi maa erindre, at vi har at gjøre med noget nærl civiliserede Hedninger. Vi arbeider her lige overfor en Verdensmagt. Det er ikke et Folk, som

befinder sig i Barneaarene, og heller ikke gaar det i Barnedomænen. Men det er et sterkt og kraftigt Folk. Kina har en vel udrustet Krigs- og Handelsflaade, store Handelsverksteder, og et velordnet Telegraphsystem. Landet staar endnu tilbage, hvad Transportmidler angaaer, men nogle faa År vil se store Forandringer i dette Stylte. Kina er uidentificeret til at spille en vigtig Rolle i Fremtidens Historie. Vel er det ikke tænkligt, at dette Rige vil, som Nordenskylt erklærede, lægge under sig Rusland og Indien og bringe England og de forenede Stater til at sjælve. Men man kan dog ikke bestemt sige, hvad denne Kjempes Kræster vil formaa. Vi mindes, hvorledes Mongolerne i det 13de Aarhundrede under Genghis Khan herjede og underlagde sig Lanbet fra Korea til Arabien, og hvorledes hans Sønnesøn Batu aldeles ødelagde den russiske Hær og slog hele Europa med Kraft. Vi mindes, hvorledes Timon Unk i den Hensigt at undersætte sig hele Verden opnaaede at blive Herre over hele det vestlige Asien, halve Rusland og en Del af Egypten. Kejseren af Kina, Himmelens Søn, som han kaldes, troes af Kineserne at skulle blive engang i Tiden den hele Verdens Kejser. Og man paastaaer, at den Tid vil komme. Sad nu det staar; men skalde en saadan Tid komme, og hvem vil forsikre os, at dette er saa aldeles umuligt, da var det vel, om de hedenste Kinesere ikke tilspiede Kristendommen en allfor sørgerlig Ulykke. Kristendommens Selvopholdelsesdrift twinger den til at tage de Forholdsregler, som alene kan sikre den mod det belageligt Nederlag, og disse er at missionere med al Kraft hos dette Folk.

Det beror paa Kristendommens Kunkenhed eller Zver i Missionsgjerningen, om Kina skal blive Kristendommen til Gavn eller Skade. Naar den Tid kommer, da disse myldrende Missioner bryder ud i Verden for at gjøre sit Krab paa Herredømme over alle Verdens Riger gjældende, da var det vel, om dette store og mægtige Folk var et kristent Folk.

Luther i England.

Paa Reformationens første Tidspunkt fæl Luther's Skrifter over alle Lande. Flere blev oversatte, andre læstes paa Latin. I England vandt de stor Indgang og Indflydelse. Lordbisloppen af London ledsgagede en Oversættelse af Luthers Skrift mod Erasmus fra Rotterdam med en særdeles gunstig Anbefaling. Det samme fæde ogsaa med Luthers heilige Udlæggelse af Pauli Brev til de Galater. Reformationen begyndte saaledes godt ogsaa i England, den Gang, hvilken havde saaet gaa sin lille Gang, var maaske England blevet lutherst. Men Politik og Kongestyre lagde sig imellem, og Enden blev da den engelske-biskopelige Kirke med dens talrige Modpartier: Presbyterianere, Independenter o. s. v.

Alligevel finder vi endog i vor Tid, at de bedste Forfattere i den engelske Kirke saaer Udtalelser fra Luther og vor Kirkes rettroende Fædre.—Erkebispen af Dublin Tregich ansører saaledes meget ofte Luther, Bengel, stundom ogsaa Lyser, Melanchton, østere Gerhard. Og han ansører disse Maend som rene Mønstre paa rigtig, dybsindig og træffende Udlæggelse af Guds Ord.

P. L. U.

I Skolebygningen arbeider for Sieblisket nogle saa Mand. Vi vilde mere end gjerne tage sat med en Større Styrke, men Midserne tillader det ikke. Vore Venner maa ikke tage det ilde op, at vi alter minder dem om, at her trænges mange Penge strox. Vi stolede saa vist paa den Subscription, som blev optaget under Synoden, og som skulle betales inden syv Dage. Kun en lidt Brotdil beraf blev betalt til den Lid, og endnu er lidet over Halvdelen deras indkommet. Saadanne Erfaringer er nedslaaende. Men det er vist ikke saameget Mangel paa Midler eller paa Lust til at hjælpe, som det er Mangel paa "Tiltag." Der maa nogen eller noget til at give Folket Pus fremover paa den rette Vej, og, naar de da først begynder, saa gaar det nof.

Nu har vi mange Lotter her, som vi gjerne vilde sælge, men da maa vi have nogen til at byde dem frem. Kunde der nu ikke findes en eller flere i hver Menighed, hvorhen disse Vinier maatte komme, som var stiftet og villig til at gaa som Agent for os en Stund, sælge Lotter og tillige modtage Bidrag til Skolen og Abonnenter paa "Herald"? Hvis der skulle være nogen saadan, og vi ønsker mange af dem, saa bedes disse om at luffe sig Bidnesbyrd om Hæderlighed og Paalidelighed hos nærmeste Preest eller en anden os vel beljendt Person, saa skal vi sende de nødvendige Papirer og sikre Bedkommende en vis Procent af, hvad han saar ind ved saadant Salg. Er der nogen, som af Kjærslighed alene vil besatte sig dermed og altsaa ingen Løn forlange, saa er det saameget bedre.

Kunde ikke en eller anden Menighed stillinge sammen og løsbe en eller flere Lotter? Hvad lunde det slade Menigheden at have en saadan lidt Ejendom herude? Den lunde være god at have, naar engang i Fremtiden en trykken-de Gjæld skulle betales; eller Menigheden kunde ljenke den til en eller anden nyttig Anstalt eller noget lignende. — Men, hvordan I end gjør det, saa glem os ikke, det var stemt, om Skolen ikke skulle komme igang inden de næste fire eller fem Maaneder,

Guds Ord og Fornuftens.

Jesu S-Sangene. Af Kristofer Janssen. Disse indeholder ingen Poesi, men som alt, hvad Kristofer Janssen i de senere Aar har skrevet, er de et Indslag mod Orthodoxien og Presterne og den kristne Opsatning af Jesus.

"Helt fra Golgalha! Jeg knæler ikke for dig som Gud;
men jeg hilser dig som min Høvding,
som Verdens Julebud"—

siger Forsatteren i "Fortegnelsen", og et Sted heder det bl. a.:

"Kom da Presier, jeg ræddes Jer ei,
Jesus Ord skal mig nok vise Bei" osv.

Det er altsaa Kristofer Janssons Religion i Modsetning til Presterne, der udfoldes i disse Sange.

I Liget, "Hvem er salig?" saar vi vide, at

"Salig er ei den, som Frelsens Sten
har bundet til Prestens Krus",

men dertilmod den,

"— som være ligt
sig selv fra Besier til Øer

som troligt Gud Faders Billie gjør,
thi han er min Broder og Søster."

(Nord v. sten.)

Her har vi altsaa lidt af det Evangelium, som denne Hedenstabels Kristel forlynder sine Tilhørere. Saadanne Gudsformægteres Snaa om Religionen ansees af mange som stor Wisdom, og dog vil det ofte let vise sig, at meget deraf er Daarslighed, ja strider mere mod sund Fornuft end det, som de Kristne troer efter Guds Ord. Her nægter Kristofer Jansen at knæle for d. e. anerkjende Jesus som Gud, og dog priser han Jesus i høje Ord som sin Høvding og som Helten fra Golgalha. Men dersom Jesus ikke er sand Gud, mon han da virkelig fortjener en saadan Hyldest, som den Jansen yder ham? — Ingen har vel gjort saa driftige Paastande om sig selv som Jesus. Han sagde: "Jeg og Faderen er et." "Ingen kommer til Faderen uden ved mig." "Mit ergiven al Magt i Himmel og paa Jordens." Han figer, at han paa den hyldest der skal domme Verden, og han lader sig uimod sagt kalde Guds Son osv. Jansen anerkender ham dog ikke som Gud; han troer altsaa ikke, hvad Jesus figer om sig selv, men hvorledes kan han da priise ham som sin Helt og Høvding? Thi der skal ikke megen Forstand til at iudse at, der som Jesus ikke er sand Gud, saa maa han have været den groveste Løgner og Gudsbespotter, som Solen nogensinde har flinnet paa, altsaa slet ikke værdig til noget ørligt og fornuftigt Menneskes Agtelse eller Hyldest.

Det er hørgeligt, at saadan grov Fornugtelse af Sandheden kan finde saa mange villige Øren. Man skalde iro, det var utuligt for Døf sem var opdragne iblandt Kristne og paa kristelig Bis, at lunne med velberaad Hu fornegte den Herre, som dem kjøbte. Og dog er det maaske ikke jo vanskeligt at finde en Forklaring paa dette Fænomen. En af de vigligste Aarsager til saadant fuldstændigt Trasald fra den kristne Tro, er vistno Selkernes Virksomhed. Disse maa nemlig for at fåde Søstre for sine forstjellige falske Lærdome hylde en friere Opfattelse og Forstaelse af den hellige Skrift; thi dersom de skalde tage Gud paa hans Ord og tro dette, som han har sagt det, saa blev de jo Lutheranere, og det vil de paa ingen Maade være. Tag f. Ex. Methodisterne. De forkaster som beljendt Skriftens Være om Nababer, negter Jesu Legemes og Blods Noærverelse i Forening med Brød og Vin, spotter Lutheranerne, fordi de ogsaa i dette Stykke højer sig for det, som stredet staar. Nu kan jo ikke Methodisterne negte, at det, som Lutheranerne lærer, tydeligt staar i Bibelen, men de hjælper sig udaf Vansteligheden ved at indbilde Folk, at Bibelen maa udlægges paa en fornuftig Maade, thi Paulus taler om en fornuftig Gudsdyrkelse, se „Bidnesbryde“ No. 33. Et tidligere Nummer af samme Blad fortelles der, at Sandheden er flersidig — her menes naturligvis den grundomhelige Sandhed i den hellige Skrift. Dette fortelles da nærmere ved Billedet af en Søile, som paa en Side er f. Ex. hvil, paa den anden rød, paa den tredie blaa, paa den fjerde sort. Fire Personer staar hver paa sin Side af Søilen, og hver ser bare den ene Farve o sv. Herved har de altsaa givet enhver Lov til at udlægge Skriften, som han finder for godt, har saaledes i Virkeligheden berøvet Guds Ord al Myndighed, og drimod sat sin egen højest usunde Fornuft til Dommer i Troessager. De baner paa denne Maade Veien for Fritensretet, og alt dette under et smukt Skin af Fromhed og stor Jevn for Sjælenes Frelse.

Denne Methodisternes forsiktede Sandhed skal vi forhåbenlig senere saa bedre Lejlighed til at behandle.

---Fra---

Wittenberg, Wis., til Tacoma og Parkland, Wash.

Efterat have bestyret vor Indianermisjon i Wittenberg Wis., i 6 Aar, forlod jeg med Hustru Skolen den 26 Juli for at drage til Parkland Wash.

Det var baade let og tungt at sige Farvel og drage afsted. Let, fordi vi derved blev befriet for det store Ansvar og den tunge Værde, som i disse Aar havde hvilet paa os, og vi kunde overlade Arbeidet til yngre og trofaste Arbeidere. Prof. Axel Jacobson, som har været Lærer der i 5 @ 6 Aar er af Kirkerådet valgt til Bestyrer, og Miss. Hilda Jacobson, som i 3 @ 4 Aar har arbeidet der saa trolig og bevisst sin store Dygtighed baade som Lærerinde og Matrone for Bøgebørnene, bliver fremdeles i samme Stilling.

De andre to smille og flinke Lærerinder, Miss Oline Lygne og Miss Nora Colby, har ogsaa lovet at fortsætte med sin Gjerning. Desuden er en Lærerinde fra Past. J. A. Thorsens Kald ansat som Lærerinde. Past. Hovde er ogsaa kaldet til Præst og Lærer i Religion og har antaget Kaldet. Saaledes er da Skolen vel forsørget med Lærere og Bethania Menighed og Skolen med Præst. Under saa gunstige Omstændigheder kunde vi gamle, alderssvage drage bort med Glæde; men det var dog tungt og vemonigt alligevel, thi vores Hjerter er fastsnittet til Børnene, samt Lærere og øvrige Personale. Jeg tror ikke, der var nogen blandt dem, som med Glæde saa os at sige Farvel og reise bort. Dette kom bedst tilsyn i Aftledstunden. Heri ser jeg et Bevis paa Herrens naadige Forhåbelse, at hans Ord ikke skal vende tomt tilbage men udrettet det, hvortil han sender det.

Om vi nu er næsten 2000 Mil fjernet i legemlig Henseende, saa er dog vores Hjerter nioe sammenbundne, og vi haaber, at dette Vaand aldrig maa sñderslides, men blive alt sterkere og sterkere, indtil vi samles hos Gud i Himmelten.

I St. Paul standsede vi nogle Dage og gjorde nogle smaa Uafslukkere til Martell, Wis., og Robbinsdale, Minn. for at besøge Slægtninge og Bekjendte. Ved Luth. Seminar var ingen anden af Professorerne hjemme end Prof. Frich.

Onsdag, den 2en Aug. Kl. 9 F. M. var det afted vestover med Northern Pac sic "Hurtigtog," og hurtigt gik det ogsaa, thi Freitag Aften Kl. 11½ var vi vi i Tacoma, Wash.

Vi havde en meget behagelig Rejsetur paa "Pullman Sleeper," og da vi fik gaa for "reduced rate," saa blev Reisen meget billig.

I Fargo, N. Dak. træf vi, efter Aftale, Past. Harstad og hans Broder Gjermund med Familie, Hustru og 8 Børn. Han har solgt sin Gaard i Dakota og har allerede kjøbt 6 Lotter, med Hus og Have, i Brookdale, omrent ½ Mil fra Pac sic Luth. University.

Han agter nok at kjøbe en større Ejendom, naar han saa set sig mere omkring.

Eftersom man saa ofte har set Reiseberetninger fra Østen til Pacifickysten om Landet, Tuneller og Bjergstigninger m. m. saa vil ikke jeg opholde Læserne dermed. Fra Tacoma til Parkland, hvor "P. L. U." bygges, gik vi Fredag, 2 @ 3 Mil med "electric" Street cars og 4 @ 5 Mil med "Motorline," Landstabet er vakkert, især naar vi kommer op paa Sletterne, der ser ud som smaa Prairier beplantet med deilige Naale-

træer. Den Aftdition til Byen Tacoma, hvor "P. L. U." ligger og hvor jeg bygger Hus, lades Parkland. Dette Navn passer godt til Stedet, der ligner en Park, endeligt Menneskehænder ikke har plantet dem. Paa de 4 Lotter, hvor vort Hus opstørs, staar 4 vafre store Grantræer i passende Afstand fra hverandre.

Desuden er der flere Træer i Nærheden, der kan tjene som By og Brydelse.

Universitetet ligger kun nogle Rods herfra, og vi har en herlig Udsigt baade til dette og til den majestætiske, snækkede Mount Tocoma. En vacker Bæk, hvorfra Byen Tacoma faar "Citywater" flyder nærvæb. Dens Bredder er delvis oversantet med Frugltræer, saasom Ebler, Blommer og Bærer. Jordbunden er nok ikke af bedste Slags her paa Sletterne, da den er blandet med Smæsten, men Træerne vokser godt, ikke blot Naaletræer men ogsaa Østtræer, bare de faar Lov at staa for Prairielben og andet. Havesager, Frugt, Poteter m. m. trives ogsaa godt, især naar det blir gjødet og vandet. Det regner ikke meget her i Juni, Juli og August.

Man venter nok, at Byen Tacoma med Tiden skal blive større end Chicago, thi man har udlagt Landet i Øsfolter en 10 a 15 Mil fra Sundet og sat Briserne meget høit. Det er derfor ikke saa greit for ubemidlede Folk at begynde her som Jordbrugere; heller ikke er det godt for Haandværkere og andre Arbeidere at komme hid nu, da her er saalidet Arbeide at faa.

Dagsnnen holdes oppe nogensunde, men den største Del af Arbeidsklassen gaar ledig den mestre Tid. I Byen Tacoma faar Arbeidsfolk ikke Arbeide mere end en Uge ad Gangen—saal bytter man og tager andre Arbeidere for en Uge o. s. v. Dette gjør man, for at flere skal faa nogen Frileje og noget at leve af. Men det er ikke bare i Tacoma, at der er Arbejdsskæhed og Pengemangel. Den samme Slag høre fra alle andre Steder, hvor jeg har reist eller, hvorfra jeg har truffet Folk.

Da jeg antager, at Beirsorholderne meget mere behagesligt her end i Østen (ikke saa varmt om Sommaren og ikke saa koldt om Vinteren) saa er det rimeligt, at mange agter sig hid; men hvor gjerne jeg end faa, at ret mange kom, især af vores Troes brødre og Søstre, som er kirkelig interesserede og funde hjælpe til at opbygge Guds Kiele her i Vesten, saa tor jeg dog ikke tilraade Folk i Almindelighed at komme saaleng Peng-krisen og Afbidskæheden vedvarer. Jeg faar sige som en Mand fra Brooklyn N. Y. svarede da han blev spurgt: hvad Slags By Brooklyn var. "Na Brooklyn er bra nok for dea, som har Penge."

De, som har Penge kan kjøbe billigt nufortiden, hvis de vil benytte Anledningen. De kan ogsaa gjøre godt mod sig selv og andre, hvis de vil kjøbe Lotter eller Land af University Association og bygge Hus, thi derved kan de støtte Skolen Penge og Folk Arbeide, som trænges meget just paa denne Tid.

Vi har gjort en Reise til Seattle, Everett, New What-coma, Sehome, Fairhaven og Stanwood. Sidsinævnen er ikke meget af en By, men der omkring ligger nok det ældste og største norske Settlement i Wash. Der er velstaende Far-

mere, men de har haft et svært Rydningsarbeide at udføre. Landet er meget frugtbart. Jeg tog et Hvedestraa med Ug fra en Ager, det maalte 6 Hod og 8 Tommer. Ager var i Forhold til Straaet. Det er mereklijt, at Hvede og Havre kan staa opreist med saa langt Straa og innge Ug, men det har vel sin Grund i, at der er saadan en Drivkraft i Jorden og saa lidet Regn paa denne Aarstid. Det har dog regnet lidt 4 Gange i den Tid jeg har været her ved Kysten.

I Stauwood har vores Kirkefolk haft Kirke i længere Tid, men ifjor mistede de den ved Fldebrand. Nu har de bygget en stor og vacker Kirke, der dog ikke er ganske færdig.

Paa Grund af den knappe Pengetid har Arbeidet paa Universitetet været standset en Tid, men nu har Bygningskomiteen besluttet at det skal forstås. To store Boilers sættes just ind nu og den næste Del af Rørledningen er opsat. Radiatorer paa Grunden, men opstættes naar Gulvene er lagt. At det er et stort Apparat vil man kunne danne sig et Begreb om, naar man hører at det hele kostter \$9.000. Disse skal betales i 3 Terminer; den første blev betalt i Sommer, af den anden er over det halve betalt og den tredie betales, naar Apparatet er prøvet. Bygningen er adfældig større end vores Luther. College og er saa omtrent færdig udvendig med Undtagelse af Døre og vinduer. Disse vil man saa indsæt med det første og begynde Indredningen. Tørre Materialer til Gulve og "Casinge" ligger færdig paa Grunden, og Bath fljærer paa Sagmøllen, som tilhører Skolen.

En hel Del Fagmænd gaar og venter paa Arbeide og mange vil tage Hældelen af Betalingen i Byslotter eller Land, som Skolen eier.

Følgende Circulare fra Pastorerne B. Harstad og N. Christensen (Pres. & Sec. "Pac. Luth. Univ. Association) eier Skolen nu over 550 Byslotter og 27 Acres Land, samt Sagmølle og ca. 150 Tusind Hod Bumber. Man kan give fuld "Warranty Deed" paa denne Grundeiendom, da der ingenomhelst Hestelse er derpaa. Derimod styrdes der en Bank i Tacoma \$6.000 og den har "Mortgage" baade i Skolebygningen og de 24 Acres, hvor paa Bygningen staar. Disse Penge ere forsaldne. Men denne Banks Embedsmænd har sagt og siger fremdeles, at vi behøver slet ikke at være øengstelige for at den skal gaa fallit eller, at den skal træve Pengene tilbagebetalt i en Tapt—den vil, som rimeligt kan være, have dem beroende der, thi den har god Sikkerhed og 10 pr. ct. Renter.

Synes Du ikke, hjælp Ven af Skolen og som kan affe Penge, at Du bør hjælpe til, at i det mindste, Laanet til Banken maa blive betalt strax saa at ikke \$600—til skal bortlastes? \$600 er allerede gaaet, da Pengene har staet et Aar.

Navnte Circulære var udsendt som et Bønstrift til dem, som ikke havde opfyldt hvad de paa Synademøndet i Chicago havde lovet, nemlig inden 60 Dage at sende \$100. Disse Øster har Korporationen støt paa med megen Tillid, men ikke en Trediedel deraf er til dato indfriet. Dette er en af de første Glæsler, som har modtiden under dens Arbeide.

Nu maa ikke vores Venner drage den Slutning, at der

ikke styrdes mere paa Bygningen end \$6.000 i Banken og 4 a 500 for Barmeapparater. I Circularet hedder det videre: "Vi styrder vi ikke saalidet til vores Venner hilst og her i Samfundet, og derfor er det, vi saa gjerne vilde betale Gjælden til Banken, for at al vor Ejendom kunde holdes fri for alle Hestelser og alle vores Venner have samme Adgang til den Ejendom, hvori de har lagt Pengen. Korporationens Embedsmænd anser sig som saadanue, der holder Ejendommen in trust for dem, som har hjulpet os med Pengen. Og med denne Betragtning og med saamegen værdifuld Ejendom uden større Gjæld, end vi nu har, anser vi det ikke for Synd eller Slam, om vi maa laane mere for at saa Anstalten i Gang. Og vil De nu hjælpe til ved at sende de paa Synoden lovede Besb, da er der godt Haab om, at vi kan saa en Del af vor Skole i fuld Stand og begynde en Vintertermin dette Aar."

Nu vil enhver indse, at det bedste vilde være at saa hele Bygningen i fuld Stand i Høst og saa den indviet, og at saa mange som ønsker at komme paa Skolen, kan saa Plads. Her er Gutte, som er komne langveis fra og har ventet snart et Aar i Haab om at saa begynde paa Skolen.

En anden Ting, som burde paa skynde Arbeidets Fuldførelse er, at nu er alle Ting billige og Arbeidsfolk gaar og venter at saa Arbeide, men Spørgsmålet, især for Bygningskomiteen er: Tør vi gaa i vei med det Maal for Pie at saa den hele Bygning i stand dette Aar, siden vi allerede styrder saa mange Penge? Blir det ikke at trække for store Begler paa vores Kirkefolks Offvillighed? Mit Øje og Øn er, at mange maatte svare Ne i til det sidste Spørgsmål ved strax at indsende meg en "Klingende Munt."

Hjælp, undstyrde, at jeg, som har været her saa fort Tid, drister mig til at skrive saaledes til Eder! Men det er gjerne saa, at naar man betragter Tingene paa vores Hold, saar man et andet Indtryk, end naar man ser dem fra det tjerne.

En Ting styrder jeg endnu at oplyse om. Mens jeg var i Østen blev jeg spurt om, "hvilken Sikkerhed, man kan saa, naar man vilde laane Universitetet Penge?" Paa dette Spørgsmål kunde jeg ikke da give noget bestemt Svar, men nu, efter at være blevet bekjendt med Sagerne, vil jeg sige: Du saar al den Sikkerhed, som Du kan ønske, ved at tage "promisory note" af Korporationen. Om jeg havde \$10.000 at laane bort, vilde jeg ikke ønske mig bedre Sikkerhed.

Hvis nu nogen af vores Pengemænd, eller flere til sammen, vilde laane Skolen \$6.000 med det bestemte Paalæg at Gjælden til Banken skulle betales med disse Penge, saa tør jeg indestaa for at saa skal ske, ogsaa vilde man opnaa det store Gode at saa hele vor værdifulde Skoleeiendom fri for Pantebtiigationer.

Tacoma, pr. Tacoma, Wash. 15 Sept. 1893.

T. Larsen.

— Hvad er lettest? Da En spurgte Bismanden Thales om, hvad der var lettest, spredede han: "Det vanskeligste er at lære sig selv at hjælde, og det letteste er at finde Fejl hos Andre."

Kirkelige Nyheder.

Omkring Pac. Luth. University har der bosat sig ikke saa-saa stendivabiste Familier, hvoraaf, de fleste synes at være kirkeligt interesserede. Det har ogsaa været ørguet for en nogenlunde regelmæssig Betjening nu i en halvandet Aar eller længere. Desuden har man i over et halvt Aar haft Samtalemøder dels Søndags Eftermiddag, dels Onsdags Aften, hvori man har talst om flere af de Ting, som en Kristen mest trænger til at lægge sig paa Hjerte. Hensigten med disse Møder var ikke bare den gjenstidige Velarelsse og Opbyggelse, som vi saa vel trænger til, men ogsaa, at vi kunde lære hverandre nærmere at hjælpe, hvind vi sluttede os sammen til en Menighed. Dette var især gavnligt, da ikke alle, som bor her, har tilhørt Synodemenigheder i Østen. Vi tenkte da, det var bedst, at de paa Forbaand blev bekjendt med Synodens Være ialsalb i enkelte Skyller, saa vilde der være mindre Grund til Klage siden. Imidlertid er disse Samtalemøder nu indstillede indtil Minigheden er organiseret, hvilket med Guds Hjælp vil ske i en nær Fremtid.

Vi har ogsaa haft den Lykke at have en Skoletører iblandt os, nemlig Mr. Th. Midlyng, som er kaldet til Lærer ved den Ørnestole, som tenkes oprettet i Forbindelse med Hosstolen. Han holdt Skole her i Parkland i sex Uger i Sommertid, derefter en fire eller fem Uger i Tacoma og nu her igjen, hvor der er subskribert til to eller tre Maaneders Skole. Børnenes Antal er lidet, forleden Sommer 8, nu 14 eller 15, det er ogsaa ondt for Penge, men Læreren er napisom, og vi, som trænger hans Hjælp erklærd r det som vor Pligt at give vores Børn en kristelig Opdragelse.

Hemmelige Selskabers Velgørenhed.

Mange bra Folk drages ind i hemmelige Selskaber. Drivsæren hertil er især dette, at de renter sig god Understøttelse og Hjælp i Tilsælde af Sygdom eller Dødsfald i Familien. Det er nemlig blevet meget almindeligt at betragte hemmelige Selskaber som gode Hjælpesforeninger.

Men er dette en rigtig Betragtning? Hvad siger Frimurerne selv herom? Ved Indvielsen af et Frimurertemple i Little Rock, Arkansas udtalte „Broder“ A. B. Grace blandt andet følgende:

„Indenfor enhver underordnet Loge i denne Stat, gives der uden Tvivl en Frimurerenk, som virkelig er trængende, eller et forældreløst Barn, som burde næres, Ilædes og opdrages. . . Hvad gjør vi? Vi har henved 450 Loger og mere end 13 Tusinde sunde og kraftige Frimurerere i Aksansas, altså har vi at berette, at vi og det hovedsagelig ved enkelte Personers Bestrebelse, i de sidste ti Aar har opholdt og opdraget lun et forældreløst Barn. Og i det samme Tidsrum har vi, efter hvad Sørfekretørens Bøger udviser, udgivet omtrent femti Tusinde Dollars for at bestride dette store Selskabs aarlige Forretninger. Overveier dog denne Sag.“ Dette siger en Taler sine Logebrødre lige i Ansigtet. Og dog lader mange sig indbilde, at disse Selskaber er hyperlige

Hjælpesforeninger.

Bil man undesøge hvor store aarlige Udgifter hvælvet Medlem af slige Selskaber har, da skal man finde, at de er ganske betydelige, og at Hjælpen, som ydes, fornemmelig bestaaer i kostbare Begravelser, hvorfed de saa averterer sig som meget medlidende og hjælpsomme Folk.

Kongen og Pagerne.

Kong Alsons af Aragonien, som var en god og from Mand, hørte til sin Sorg, at Pagerne—de yngste Ejendomme—ved hans Hof aldeles havde ophørt med at bede Bordbønnen før og efter Maaltidet, ja, at de hverken havde sin Morgen- eller Aftenbøn, og han besluttede at give dem en Tilrettelæggning. En Dag modtog disse Pager en Indbydelse fra Kongen til at spise til Middag med ham ved hans eget Bord. Henlykte over denne Kære og især deres bedste Klæder traadte Pagerne ind i den longelige Spisesal. Deres Bladser blev dem anvist, og Kongen satte sig tilbords med sine Gæster.

Under Maaltidet hændte det sig til Alles Bestyrkelse, at en Tigger kom ind i Salen og trods sine snauende og pjaltede Klæder trængte sig frem til det kongelige Taffel, satte sig ned og uden at gjøre nogen Undstyrkning eller bede om Forlov begyndte at spise og driske af Hjertens Lyft.

Pagerne, som vore yderst forbausede herover, holdt sine Øine faste paa Kongen, som ventede de hans Besaling til at kaste den ubudne Gjæst ud. Men Kongen havde selv forordnet, at Tiggeren skulle komme paa denne Maade, og sad dersor rolig og uden at sige Noget og saa paa, hvorledes denne spiste og drak. Til sidst, da Tiggeren havde satet sig et grundigt Maaltid, reiste han sig og gik uden med et Ord eller Mine at have talte Kongen og hans Hof for Festmaaltidet.

Da sagde Kongen, idet han vendte sig til sine Pager: „Naa, hvad synes I om den Mand?“

„Deres Majestæt,“ svarede de, „vi have aldrig set nogen mere uhøflig, grædig og utalnemmelig Gjæst end denne Tigger.“

Da Kongen hørte dette Svar, reiste han sig op og sagde med høj, alvorlig Stemme, saa Alle kunde høre det: „I have selvfølgelig lige saa raa og utalnemmelige som denne stakkels Mand. Hver Dag har en langt større Konge end jeg givet Eder Gaver. Eders himmelstøtte Fader har givet Edet fuldt op af Alt, men I have ikke takket ham; hverken Morgen, Middag eller Aften have I tænkt paa Giveren af alle gode Gaver.“

De unge Mænd hlevé røde af Undseelse og sneg sig bort uden at sige et Ord; men der fortælltes, at de fra den Dag af ikke nogensinde glemt at takke Gud for hans Gaver og bede om hans Befsigelse, saaledes havde Kongens alvorlige Bekton virket.

(Efter „Barnens vän.“)

